

Deel 2

Verzoening

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Inleiding

Tot nu toe hebben we gezien dat verzoening gedefinieerd kan worden als het opheffen van een scheiding. Dat kan bijvoorbeeld zijn de scheiding tussen Israël en de volkeren en de scheiding tussen de dingen die in de hemelen zijn en die op de aarde zijn. Op deze wijze wordt verzoening voornamelijk gebruikt in de teksten die we onderzocht hebben. Ook kunnen we denken aan het opheffen van de scheiding die er is tussen God en de ziel vanwege de zonde. Dit aspect van de verzoening vinden we terug in een tekst als:

‘Wij zijn dan gezanten namens Christus, alsof God Zelf door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God verzoenen.’
(2 Kor. 5:20).

Het gaat hier om een hele persoonlijke verzoening van een mens met God. In de andere twee voorbeelden die ik noemde gaat het meer om Gods heilshandelen in de wereld of misschien is het beter om te zeggen: in de kosmos.

Toch staan deze twee verschillende aspecten van verzoening niet los van elkaar. Ze hebben alles met elkaar te maken. 2 Korinthe 5:20 staat in het verband van de verzoening van de wereld (2 Kor. 5:19). We hebben gezien dat dit nadrukkelijk niet is het behoud van de wereld. Zoals we later zullen zien is het het opheffen van de scheiding die er is tussen Israël en de volkeren.

Datzelfde kunnen we zeggen van de verzoening tussen de dingen die in de hemel zijn en die op de aarde zijn. Alle dingen worden door Hem en tot Hem verzoend (Kol. 1:20). Die ‘alle dingen’ zijn de dingen die op de aarde zijn en de dingen die in de hemelen zijn. Ook hier vinden we in de onmiddellijke context de persoonlijke verzoening.

'En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, zoals bleek uit uw slechte daden, nu ook verzoend, in het lichaam van Zijn vlees, door de dood, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen' (Kol. 1:21, 22).

Wat we hieruit kunnen leren is dat Gods heilshandelen met Israël en de volkeren en met de zienlijke en onzienlijke dingen, met de overheden en de machten in de hemelse gewesten en de dingen die op de aarde zijn, niet losstaat van Gods handelen met mensen persoonlijk.

Verzoening impliceert dat er een scheiding is gekomen die er eerst niet was. De vrouw die van haar man scheidt moet ongehuwd blijven of zich met hem verzoenen. Er is dus een scheiding opgetreden. Zonder scheiding kan er geen verzoening zijn. Die scheiding was er eerst dus niet. Aanvankelijk was er de eenheid tussen man en vrouw. Die eenheid is opgeheven door het vertrek van de vrouw. Dat is niet zoals God het huwelijk tussen twee gelovigen bedoeld had. Er was een scheiding opgetreden. Indien de vrouw zich met de man verzoent is de oorspronkelijke huwelijkse staat hersteld (1 Kor. 7:10, 11).

Hierom lezen we in Efeze 1:10 het woordje 'wederom'. Alles wordt wederom in Christus tot één gebracht. Oorspronkelijk was alles bijeen in Hem. Die eenheid is verstoord. Er is een scheiding opgetreden. Verzoening, *apokatalassoo*, is het opheffen van die scheiding en het ultieme doel van Gods werk in Christus: God alles in allen (1 Kor. 15:28).

We zullen nu eerst de scheidingen in de Tenach gaan onderzoeken en die in verband brengen met de verzoening.

Hoofdstuk 2

Scheiding tussen licht en duisternis

In de Tenach vinden we twee werkwoorden die ‘scheiding maken’ betekenen. Het eerste is *badal* en het tweede *parad*.

Parad vinden we in teksten zoals de volgende.

‘Een rivier kwam voort uit Eden om de hof te bevochtigen. En vandaar splitste hij zich en vormde vier hoofdstromen.’ (Gen. 2:10).

‘Daarom koos Lot voor zichzelf heel de Jordaanvlakte en Lot trok naar het oosten; en zij werden van elkaar gescheiden.’ (Gen. 13:11).

‘Waar u sterft, zal ik sterven, en daar zal ik begraven worden. De HEERE mag zó en nog veel erger doen: voorzeker, alleen de dood zal scheiding maken tussen mij en u.’ (Ruth 1:17).

‘Het lot doet geschillen ophouden, en maakt scheiding tussen de machtigen.’ (Spr. 18:18).

Dit zijn lang niet alle teksten. Voor degenen die verder onderzoek willen naar dit woord, heb ik alle teksten, waarin het voorkomt in een bijlage gezet.¹

Alleen Deuteronomium 32:8 maakt melding van God, Die vaneen scheidde, in het gebruik van het woordje *parad*. Daarom lijkt er in het eerste woordje *badal* voor ons het meeste onderwijs te liggen wat betreft dit onderwerp.

Als God scheiding maakt, doet Hij dit met een doel. Net als de verzoening een doel dient.

¹ Zie bijlage 1

In Genesis zien we tweemaal dat God scheiding maakt (*badal*). Hij maakt scheiding tussen licht en duisternis en tussen wateren en wateren.

'En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht. En God zag het licht dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. (Gen. 1:3, 4).

In de toestand van Genesis 1:2 gaat God orde aanbrengen. Die toestand van de aarde was er een van woestheid en ledigheid. En duisternis was op de afgrond. Van deze toestand lezen we niet dat God zag dat het goed was. De woestheid en de ledigheid niet. Ook de duisternis niet. Dit hoeft in zichzelf niet zoveel te betekenen, maar in het verband van de volgende verzen lijkt het me van veel betekenis.

God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis. Van het licht had Hij gezegd dat het goed was. Niet van de duisternis. De duisternis noemt Hij nacht om die te onderscheiden van dag. Vanaf dat moment is er dus een scheiding tussen dag en nacht. Dat het licht en dus de dag goed is en de nacht niet, zien we aan het eind van Gods heilsplan op aarde in het nieuwe Jeruzalem en in de schepping. In hoofdstuk 21 van Openbaring beschrijft Johannes het nieuwe Jeruzalem uitvoerig en hij zegt daarbij ook dat de poorten ervan altijd open zullen staan omdat er geen nacht meer zal zijn.

*'En haar poorten zullen overdag nooit gesloten worden, want daar zal **geen nacht** zijn.'* (Opb. 21:25).

En in het volgende hoofdstuk wordt dit bevestigd.

*'En daar zal **geen nacht** zijn, en zij hebben geen lamp en ook geen zonlicht nodig, want de Heere God verlicht hen. En zij zullen als koningen regeren in alle eeuwigheid.'* (Opb. 22:5).

De verzen 3 tot en met 5 kunnen we heel mooi in een structuur lezen. De verzen bevatten een parallelisme, waarin de onderlinge delen met elkaar in verband staan.

- A 22:3- En geen enkele vervloeking zal er meer zijn.
- B 22:-3- en de troon van God en van het Lam zal daar zijn,
- C 22:-3, 4 en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen, en zullen Zijn aangezicht zien, en Zijn Naam zal op hun voorhoofd zijn.
- A 22:5- En daar zal geen nacht zijn,
- B 22:-5- en zij hebben geen lamp en ook geen zonlicht nodig, want de Heere God verlicht hen.
- C 22:-5 En zij zullen als koningen regeren in alle eeuwigheid.

‘Geen vervloeking’ correspondeert met ‘geen nacht’. In B en B wordt ons uitgelegd dat er geen vervloeking meer is vanwege het Lam en dat er geen nacht meer is, omdat de Heere God Zelf hun verlichting is. De laatste twee delen gaan over Gods dienstknechten Israël, die als koningen zullen regeren. Dat er geen nacht meer zal zijn en dat ook het licht van zon en maan niet meer nodig zullen zijn, omdat God Zelf en het Lam het Licht zijn wordt bevestigd in 21:23.

‘En de stad heeft de zon en de maan niet nodig om haar te beschijnen, want de heerlijkheid van God verlicht haar, en het Lam is haar lamp.’ (Opb. 21:23).

Hij is het Licht!

Dat maakt ook een eind aan die wat kinderachtige bespiegelingen dat Genesis 1 niet 'waar' zou kunnen zijn, omdat het licht in het Goddelijk verslag er eerder was dan de zon en de maan. God Zelf is het Licht en Hij kan er zijn zonder zon en maan, die tenslotte niets meer zijn dan Zijn schepselen.

We zien in Openbaring 21 en 22 dat de scheiding tussen licht en duisternis wordt opgeheven. Er is geen scheiding meer, omdat er ook geen duisternis meer is, althans niet in het nieuwe Jeruzalem.

Evangelie

'En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht. En God zag het licht dat het goed was; en God maakte scheiding tussen het licht en de duisternis.' (Gen. 1:3, 4).

Wat is dat licht? Wat maakte die scheiding tussen licht en duisternis uit? Waarom was er eigenlijk duisternis? Hoe kwam die er?

Duisternis is een onheilspellend woord. Duisternis is een macht. Zo omschrijft Paulus die.

*'Hij heeft ons getrokken uit **de macht van de duisternis** en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Zijn liefde.'* (Kol. 1:13).

Die macht was over de afgrond van de aarde gekomen. Die was er gekomen door dezelfde catastrofe als waardoor de aarde woest en ledig werd. De val van de gezalfde en overdekkende cherub had een oordeel teweegebracht over de eerste schepping waarover Genesis 1:1 spreekt en die 'in het begin' was. Dat oordeel had nacht en duisternis gebracht.

Het is in die inktzwarte en beangstigende duisternis dat we voor het eerst Gods stem horen en die stem spreekt van licht. Licht! God begint

aan Zijn herstelwerkzaamheden van de schepping. Hij begint aan een hele nieuwe schepping en Zijn eerste daad is Licht in de duisternis brengen.²

De duisternis was er als gevolg van een val, de val van een cherub. Paulus gebruikt deze eerste woorden van Genesis 1 om het Evangelie aan de Korinthiërs te verklaren. Hij spreekt tegen hen over een duisternis in onze eigen harten. Die duisternis is er ook gekomen door een val, namelijk de val van Adam en Eva. Maar spreekt in die duisternis van Licht.

*'Van hen, de ongelovigen, geldt dat de god van deze eeuw hun gedachten heeft verblind, opdat de verlichting met het Evangelie van de heerlijkheid van Christus, Die het beeld van God is, hen niet zou bestralen. Want wij prediken niet onszelf, maar Christus Jezus als Heere, en onszelf als uw dienstknechten om Jezus' wil. Want **God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is ook Degene Die in onze harten geschenen heeft tot verlichting met de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus.'** (2 Kor. 4:4-6).*

Dezelfde God Die in Genesis 1 spreekt van licht is dezelfde God Die in onze duistere harten spreekt van Zijn Zoon Jezus Christus. Zijn Woord is bedoeld om de harten en gedachten van hen die in duisternis zitten te bestralen en te verlichten met de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus.

Door de komst van Jezus Christus is er in deze wereld ook een scheiding tussen licht en duisternis gekomen. De duisternis is niet opgeheven. Dat gebeurde in Genesis 1 ook niet. God zag van het licht dat het goed was. Van die scheiding zei God niet dat het goed was. De oorzaak van de scheiding ligt niet bij Hem. Dat kunnen we misschien

² Ik denk dat het fout is om te zeggen dat God op die eerste dag het licht geschapen heeft. Dat staat er ook niet. Hij zegt: 'Daar zij licht' of 'laat er licht zijn'. Niet iets vanuit het niets, maar laat er licht in die duisternis zijn.

het beste illustreren aan de hand van een aantal teksten uit het Evangelie van Johannes waar hij spreekt over licht en duisternis.

*'In het Woord was het leven en het leven was het **licht** van de mensen. En het **licht schijnt in de duisternis**, en de duisternis heeft het niet begrepen.'* (Joh. 1:4, 5).

*'En dit is het oordeel, dat het **licht** in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liefgehad, **meer dan het licht**, want hun werken waren slecht.* (Joh. 3:19).

*'Jezus dan sprak opnieuw tot hen en zei: Ik ben het **Licht der wereld**; wie Mij volgt, zal beslist niet in de duisternis wandelen, maar zal het licht van het leven hebben.'* (Joh. 8:12).

*'Jezus dan zei tegen hen: Nog een korte tijd is het **licht** bij u; wandel zolang u het **licht** hebt, opdat de duisternis u niet overvalt. En wie in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heen gaat.'* (Joh. 12:35).

*'Ik ben een **Licht**, in de wereld gekomen opdat ieder die in Mij gelooft, niet in de duisternis blijft.'* (Joh. 12:46).

De eerste twee teksten (Joh. 1:5; 3:19) geven twee redenen aan waarom de mensen het licht niet aannemen.

Ten eerste hebben ze het niet begrepen.

Ten tweede hebben de mensen duisternis liever dan het licht. Het gevolg is dat er een scheiding is opgetreden tussen licht en duisternis. Tussen hen die in het licht wandelen en zij die dat niet doen.

Paulus zegt dat hij geroepen was tot dit doel om hen, die in de macht van de duisternis waren, in het licht te brengen. In zijn verantwoording voor koning Agrippa verhaalt hij hoe God hem verschenen was en tot hem gesproken had.

*'Maar richt u op en sta op uw voeten, want hiertoe ben Ik aan u verschenen: om u aan te stellen als dienaar en getuige zowel van de dingen die u gezien hebt als van die waarin Ik nog aan u verschijnen zal; en Ik zal u verlossen van dit volk en van de heidenen, naar wie Ik u nu zend, om hun ogen te openen en hen te bekeren **van de duisternis tot het licht** en van **de macht van de satan tot God**, opdat zij vergeving van de zonden ontvangen en een erfdeel onder de geheiligden door het geloof in Mij. (Hand. 26:16-18).*

Deze woorden bevestigen ook wat ik eerder zei. De duisternis heeft alles met de macht van satan te maken. Duisternis staat hier voor zijn macht en licht staat voor God. De christen wandelt in een duistere wereld. Het enige kompas waarop hij veilig vaart is het Woord van God waarop hij vertrouwt.

Als het goed is ervaart de christen deze scheiding ook. Zijn ogen worden niet verblind door de schijn van de dingen van deze wereld. Hij wordt niet afgetrokken van zijn pad door schoonschijnende ambitie, rijkdom of wellust. Hij richt zich naar het Woord van God.

Zijn denken is geheel anders dan dat van de wereld. Hij ziet over dit korte leven en de dood heen naar een leven in Gods nabijheid. Dát stempelt zijn hart, zijn daden en zijn leven. Een uitzien naar de dingen die nog niet gezien worden doortrekken hem dikwijls met een gevoel van heimwee en verlangen.

Een christen hoeft zich daarom ook niet zo te bemoeien met de dingen om zich heen, die eerder als een last zijn. Een christen hoeft niet overal een mening over te hebben, over dingen die betrekking hebben op deze wereld. De enige mening die telt is de wetenschap dat de wereld in het boze ligt en een duistere plaats is. De mening die telt is dat de vriendschap met de wereld vijandschap tegen God is (Jak. 4:4).

We bewijzen de wereld geen dienst door erin op te gaan, ook niet op een vrome manier. De enige dienst die we de wereld kunnen bewijzen is door te laten zien dat er een andere wereld is waarvoor en waarin wij leven. Een wereld van licht, blijdschap en vrede.

De gelovigen dienen zich bewust te zijn van deze scheiding en daarnaar te leven. Daarom maant Paulus de Korinthiërs om die scheiding ook daadwerkelijk te laten zien.

*'Vorm geen ongelijk span met ongelovigen, want wat heeft gerechtigheid gemeenschappelijk met wetteloosheid, en welke gemeenschap is er **tussen licht en duisternis**? En welke overeenstemming is er **tussen Christus en Belial**? Of wat deelt een **gelovige met een ongelovige**? Of welk verband is er tussen de **tempel van God en de afgoden**? Want u bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal in hun midden wonen en onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn. **Ga daarom uit hun midden weg en zonder u af**, zegt de Heere, en raak het onreine niet aan, en Ik zal u aannemen, en Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heere, de Almachtige. (2 Kor. 6:12-18).*

Merk op dat Paulus het licht ook hier weer vergelijkt met Christus en de duisternis met Belial, de satan.

Over deze wereld hangt een donkere sluier. Het is de sluier van de duisternis en van de macht van de satan. Er lijkt geen ontkomen aan dan in die duisternis te moeten leven en machteloos met de steeds sterkere maalstroom van alle begeerlijkheden van deze wereld te moeten meedrijven; totdat het alles eindigt in die verwoestende waterval, de dood.

Maar nee, het is anders! God heeft gesproken. God heeft Zijn Zoon gezonden en Hij is licht. Als we in Hem wandelen, wandelen we in het licht. Dan worden we kinderen van het licht.

'U bent allen kinderen van het licht en kinderen van de dag. Wij zijn niet van de nacht en ook niet van de duisternis. (1 Thess. 5:5).

En dan wandelen we als kinderen van het licht.

'Laten wij dan niet, evenals de anderen, slapen, maar laten wij waakzaam en nuchter zijn.' (1 Thess. 5:6).

Dan wordt ons leven een getuigenis, meer dan onze woorden. Geloof, liefde en hoop worden onze wapenen.

'Maar laten wij, die van de dag zijn, nuchter zijn, bekleed met het borstharnas van geloof en liefde, en met de hoop op de zaligheid als helm.' (1 Thes. 5:8).

We branden elkaar niet af, maar we bouwen elkaar op. We gaan een ander niet in de weg staan, maar we helpen elkaar op de weg en bemoedigen elkaar.

We leven volledig doortrokken van het feit dat wij ook eertijds onder die macht van de duisternis waren, in de wetenschap dat we ook kinderen van de toorn waren (Ef. 2:4) en dat niets anders dan een wonder ons hart heeft omgebogen en we het licht hebben lief gekregen in de prediking van de Christus, Jezus.

Want God heeft ons niet bestemd tot toorn, maar tot het verkrijgen van de zaligheid, door onze Heere Jezus Christus, Die voor ons gestorven is, opdat wij, hetzij wij waken, hetzij wij slapen, samen met Hem zouden leven. Bemoedig elkaar daarom, en bouw de één de ander op, zoals u trouwens al doet. (1 Thes. 5:9-11).

Hoofdstuk 3

Scheiding tussen wateren en wateren

Er is in Genesis 1 sprake van nog een scheiding. Dat is de scheiding die God maakt tussen wateren en wateren. Die scheiding is een uitspansel (SV) of gewelf (HSV). Dat uitspansel noemt de Heere 'hemel', *sjamaiem*.³ Deze hemel maakt dus scheiding tussen de wateren erboven en de wateren eronder.

'En God zei: Laat er een gewelf zijn in het midden van het water, en laat dat scheiding maken tussen water en water! En God maakte dat gewelf en maakte scheiding tussen het water dat onder het gewelf is, en het water dat boven het gewelf is. En het was zo. En God noemde het gewelf hemel. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de tweede dag.' (Gen. 1:6-8).

Wat er met de wateren onder en boven het uitspansel bedoeld wordt, weet ik niet en om er iets meer over te weten te komen is de Bijbel de enige bron die we hebben. Er is een Bijbelgedeelte dat ons misschien iets meer licht geeft over de aard van deze scheiding die God heeft aangebracht. Psalm 148:4 vertaalt letterlijk:

'Looft Hem hemelen der hemelen en de wateren waarvoor geldt van boven de hemelen.' (Ps. 148:4).

In de SV wordt dat:

'Looft Hem, gij hemelen der hemelen! en gij wateren, die boven de hemelen zijt!'

Bij mijn weten is dit de enige keer naast Genesis 1:7, waarin de Bijbel spreekt van de wateren boven de hemelen, *hammajiem al*

³ Dit is een meervoudsvorm en we kunnen het ook met 'hemelen' vertalen hetgeen soms ook gebeurt

hasjamajiem. Dat maakt het waard om de context ervan te onderzoeken.

'Halleluja! Loof de HEERE vanuit de hemel, loof Hem in de hoogste plaatsen. Loof Hem, al Zijn engelen, loof Hem, al Zijn legermachten. Loof Hem, zon en maan, loof Hem, alle lichtende sterren. Loof Hem, allerhoogste hemel⁴, en water dat boven de hemel is. Laten zij de Naam van de HEERE loven, want toen Hij het gebod, werden zij geschapen. Hij heeft ze vast doen staan, voor eeuwig en altijd, hun een orde gegeven, die geen van hen zal overtreden.' (Ps. 148:1-6).

Dit eerste gedeelte van Psalm 148 is duidelijk onderscheiden van het tweede gedeelte. In dit tweede gedeelte gaat het over de aarde, zeemonsters en afgronden. Over vuur, hagel, sneeuw, damp en storm. Over bergen, heuvelen en bomen. Over dieren, zowel het wild, het kruipende als het vliegende gedierte. Over koningen, vorsten en rechters. jongemannen en meisjes, ouderen en jongeren. Kortom het tweede deel van Psalm 148 gaat over alles wat met de aarde te maken heeft. Al die dingen wordt opgedragen de Heere te loven.

Dat tweede deel staat in contrast met de eerste zes verzen. Daar gaat het niet over de dingen die op de aarde betrekking hebben, maar op de dingen die in de hemelen zijn. Dat onderscheid tussen de aarde en de hemel wordt in vers 13 nog eens benadrukt.

'Laten zij de Naam van de HEERE loven, want Zijn Naam alleen is hoogverheven, Zijn majesteit welft zich over aarde en hemel.' (Ps. 148:13).

⁴ Hebreeuws: 'hemelen van de hemelen'

De wateren die boven de hemelen zijn, zijn de wateren boven de *sjamajjem*.⁵ En *sjamajjem* was ook de naam die het uitspansel gekregen had. En deze wateren staan dus in de context van engelen en legermachten. Ze hebben iets te maken met de hoogste plaatsen. Boven het hemelgewelf zijn de hemelen. En in die hemelen zijn de hoogste plaatsen. Boven het hemelgewelf is een schepping en de wateren maken een deel daarvan uit.

Die hemelse schepping is een orde gegeven. Die orde zal geen onderdeel van die schepping overtreden. Die orde is een ordening of een inzetting. We komen het woord vooral tegen voor de inzettingen van Israël.

Het Hebreeuwse woord voor 'overtreden' is *avar*. Dat betekent dóórtrekken, overgaan. Omdat Abraham de Eufraat was overgetrokken wordt hij een Hebreëër genoemd. De Eufraat maakte scheiding tussen het oude leven van Abraham en de vervulling van de belofte aan Abraham.

Er lijkt hier, in Psalm 148, daarom ook gesproken te worden van een scheiding. Aan al deze hemelse dingen van de verzen 1-5 heeft God een ordening gegeven die geen van hen zal overtreden.

⁵ Wat die wateren boven het uitspansel nu precies inhouden, weet ik niet. Dat schreef ik al eerder. Maar moet dat? Moeten we dit precies weten? In bijlage 2 heb ik hierover iets meer gedachten weergegeven.

Hoofdstuk 4

Scheiding na een val⁶

Na de schepping van Genesis 1:1 vindt er een scheiding plaats tussen de dingen die op de aarde zijn en de dingen die in de hemelen zijn. In het begin heeft God alles volmaakt en als een eenheid geschapen. In het Begin heeft Hij dat gedaan en dat Begin is Niemand minder dan Christus. Hij is de Eerstgeborene van heel Gods schepping (Kol. 1:18) en het Begin van Gods schepping (Opb. 3:14).

Genesis 1:2 lezen we dan als 'de aarde nu werd woest en leeg'. 'Woest', 'leeg', 'duisternis' zijn allemaal termen die niet bij Gods oorspronkelijke schepping horen. Als God scheidt, scheidt Hij volmaakt; niet woest en leeg en al helemaal geen duisternis. Er heeft een val plaatsgevonden, die ernstige gevolgen had voor de aarde. Die val is verklaarbaar uit de val van de 'gezalfde, overdekkende cherub' (Ez. 28:14) waarna de aarde werd zoals ze wordt beschreven in Genesis 1:2, 3. Dit is de 'grondlegging van de wereld', wat beter vertaalbaar is met 'de omverwerping van de wereld'.

Er was een eenheid 'in Begin'. Die eenheid wordt verstoord en er komt een scheiding tussen de dingen die in de hemelen zijn en die op de aarde zijn. Die scheiding wordt tot uitdrukking gebracht in de scheiding tussen licht en duisternis en tussen wateren boven het gewelf en die daaronder.⁷

In het begin was er een eenheid. Het grote doel van Gods plan, hetgeen we geopenbaard vinden in de Bijbel, is om 'in Christus' de dingen die gescheiden zijn wederom tot een te vergaderen, opdat God alles in allen zal zijn (1 Kor. 15:28). God gaat alle dingen die gescheiden werden weer met elkaar verzoenen. Hij gaat deze scheiding opheffen

⁶ Voor een veel uitvoeriger studie naar deze val en scheiding verwijs ik de lezer naar mijn boekje 'In Begin'.

⁷ Zie bijlage 3

en dat doet Hij in Christus, de Eerstgeborene van de doden. Zó kunnen we Efeze 1:10 verstaan:

'om in de bedeling van de volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is.' (Ef. 1:10).

Zó kunnen we Kolossenzen 1:19, 20 begrijpen.

'Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf verzoenen zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.' (Kol. 1:19, 20).

Hoofdstuk 5

Scheiding tussen Israël en de volkeren

Een hele andere context waarin we *badal* vinden is die van Israël en de volkeren.

*‘Tegen u heb Ik gezegd: Ú zult hun land in bezit nemen en Ík zal het u geven om het in bezit te nemen, een land dat overvloeit van melk en honing. Ik ben de HEERE, uw God, Die u vanuit de volken **afgezonderd** heeft. U moet daarom **onderscheid maken** tussen de reine en de onreine dieren, en tussen de onreine en de reine vogels, opdat u zich niet tot een afschuw maakt met de dieren en met de vogels en met alles wat op de aardbodem kruipt, alles wat Ik voor u heb **afgezonderd** door het onrein te verklaren. U moet heilig voor Mij zijn, want Ik, de HEERE, ben heilig. Ik heb u van de volken **afgezonderd** om van Mij te zijn.’ (Lev. 20:24-26).*

Israël is afgezonderd van de volken. Daarom moest het volk onderscheid maken tussen reine en onreine dieren en tussen reine en onreine vogels. Het volk was afgezonderd van de andere volken met het doel om van de Heere Zelf te zijn. Zij waren Zijn eigendom.

Het begin van deze scheiding lag bij de verkiezing van Abraham. In de dagen na de zondvloed, dus in de tijd van Noach, was er nog geen onderscheid tussen Israël en de volken. In plaats van dat de mensen gehoorzaam waren aan Gods gebod om de aarde te vervullen (Gen 9:1) bleven zij bij elkaar hetgeen resulteerde in opstand te Babel. Hun opstandige plan was om een naam voor zichzelf te maken, opdat zij juist niet over de gehele aarde verspreid zouden worden (Gen. 11:4). Deze naam voor henzelf was waarschijnlijk Nimrod onder wiens leiding zij de toren bouwden. Die naam stond tegenover de door God geopenbaarde naam. Wat er in Babel allemaal ook gebeurde, het was rebellie tegen God. De opstand eindigde in een verspreiding van alle mensen en volken over de aarde. Dit is het punt waarop God de volken losliet en waarvan Paulus in Lystre sprak.

*‘Mannen, waarom doet u dit? Ook wij zijn mensen net zoals u, en wij verkondigen u juist dat u zich van deze zinloze dingen moet bekeren tot de levende God, Die de hemel, de aarde, de zee en alles wat erin is, gemaakt heeft. Hij heeft in de tijden die achter ons liggen **al de heidenen hun eigen wegen laten gaan**’ (Hand. 14:15, 16).*

Dat was de toestand die er heerste op aarde vóór Abraham. Het was de toestand waarin God de mensen opnieuw had geoordeeld en hen aan hun eigen wegen en keuzes overliet.

Dit was echter niet het einde. De Heere werkt met een plan. Hij werkt naar een doel toe. Uit al de heidenen kiest God een man door wie Hij Zichzelf bekend gaat maken. Die man is Abraham.

Aan Abraham deed God de belofte dat door hem en door zijn zaad alle volken van het aardrijk gezegend zouden worden. Daartoe schiep Hij een groot volk, het nageslacht van Abraham. Dat volk is Israël. Van dat volk hebben we zojuist gelezen dat God het uit al de volken had afgezonderd. Hij had scheiding gemaakt tussen Israël en de volken. Hiervan profeteerde Bileam ook.

‘Want vanaf de top van de rotsen zie ik hem, vanaf de heuvels neem ik hem waar; zie, dat volk woont afgezonderd, onder de heidenvolken rekent het zich niet.’ (Num. 23:9).

God ging door dat alleenstaande volk heen Zichzelf bekendmaken. Dat deed Hij door hen Zijn wet bekend te maken. Dat volk kreeg de kennis van God terwijl Hij de andere volken in hun eigen wegen liet wandelen. Die gaf Hij Zijn woorden niet.

‘Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn verordeningen en Zijn bepalingen. Zo heeft Hij voor geen enkel ander volk gedaan; die kennen Zijn bepalingen niet. Halleluja!’ (Ps. 147:19, 20).

‘Wat heeft de Jood dan voor op anderen? Of wat is het voordeel van het besneden zijn? Veel, in alle opzichten. Want in de eerste plaats zijn hun de woorden van God toevertrouwd.’ (Rom. 3:1, 2).

Waar het heidendom in een diepe duisternis wegzonk, kreeg het volk Israël Gods getuigenissen. Hier is in feite ook weer een scheiding tussen licht en duisternis. Waar Gods Woord komt is het licht; daar waar het niet is heerst een diepe duisternis. Israël was voorbestemd om een volk van lichtdragers te worden. Het was niet de bedoeling dat zij hun licht zouden verbergen. Gods Woord, ook de wet, moest hen tot de kennis van Christus brengen, Die het Licht is.

Dat is ook de uitleg van de woorden uit de bergrede. Deze rede is tot Israël gesproken, althans tot een gelovig overblijfsel in de dagen van de Heere Jezus op aarde.

‘U bent het zout van de aarde; maar als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertrapt te worden. U bent het licht van de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen zijn. Laat uw licht zo schijnen voor de mensen, dat zij uw goede werken zien en uw Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken.’ (Matt. 5:13-16).

Dit is de roeping van Israël voor de wereld, die in dikke duisternis is gehuld. Die roeping vinden we ook bij Jesaja terug.

‘Hij zei: Het is te gering dat U voor Mij een Knecht zou zijn om op te richten de stammen van Jakob en om hen die van Israël gespaard werden, terug te brengen. Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.’ (Jes. 49:6).

Deze tekst gaat over de Messias, Christus Jezus, maar dat Licht zal verspreid gaan worden door Israël onder de heidenvolken.

De heidenvolken hebben een diepe duisternis over zich afgeroepen. Die duisternis begon in Babel en die is altijd gebleven. Eén volk werd verkoren om Gods Naam op aarde te bewaren en om Zijn Woord te ontvangen. Dat was de scheiding tussen Israël en de volken. Dat is de scheiding tussen licht en duisternis.

Paulus heeft het veel over die geestelijke duisternis van de volken. In zijn brief aan de Efeziërs schildert hij hun 'eertijds', voordat zij tot de kennis van Christus waren gekomen.

'Ook u heeft Hij met Hem levend gemaakt, u die dood was door de overtredingen en de zonden, waarin u voorheen gewandeld hebt, overeenkomstig het tijdperk van deze wereld, overeenkomstig de wil van de aanvoerder van de macht in de lucht, van de geest die nu werkzaam is in de kinderen van de ongehoorzaamheid, onder wie ook wij allen voorheen verkeerden, in de begeerten van ons vlees, door de wil van het vlees en de gedachten te doen; en wij waren van nature kinderen des toorns, evenals de anderen.' (Ef. 2:1-3).

Paulus roept hen op daaraan ook te gedenken en welk een wonder van genade er aan hun is geschied, dat zij nu niet meer veraf, maar dichtbij zijn gekomen door het bloed van Christus.

'Bedenk daarom dat u die voorheen heidenen was in het vlees en onbesnedenen genoemd werd door hen die genoemd worden besnijdenis in het vlees, die met de hand gebeurt, dat u in die tijd zonder Christus was, vervreemd van het burgerschap van Israël en vreemdelingen wat betreft de verbonden van de belofte. U had geen hoop en was zonder God in de wereld. (Ef. 2:11, 12).

Dat was de scheiding die er altijd geweest is tussen de besnijdenis en de heidenen, de onbesnedenen. Dit was de toestand onder de volken die God had laten gaan, naar het goeddunken van hun eigen hart en onder een andere naam, een naam voor henzelf. Zonder Christus.

Vervreemd van het burgerschap van Israël. Vreemdelingen wat betreft de verbonden der belofte.

Het opheffen van deze toestand, het verwijderen van deze scheiding, heet verzoening. De bediening van de verzoening werd aan Paulus gegeven. Hij kreeg die bediening als het ware vroegtijdig, omdat Israël niet aan haar hoge roeping van het licht der wereld te zijn kon voldoen. Het volk had immers God en Zijn Messias verworpen. Ook toen de apostelen tot Israël uitgingen om te getuigen van hun uit de doden opgestane Koning, weigerde het volk tot bekering te komen.

Daarom werd Paulus geroepen. Hij moest het werk gaan doen, dat Israël had moeten doen: getuigen onder de volken. En deze vroege bediening wordt genoemd 'de bediening der verzoening' en die is heel nauw verbonden aan de bediening der besnijdenis. (2 Kor. 4:1; 2 Kor 5:18, 19).

In deze bediening kon Paulus rechtstreeks tot de heidenen gaan en hen de zaligheid prediken door het geloof in de opstanding van Christus. Daarmee bracht hij ze van de duisternis tot het licht, uit de macht van de satan tot het licht (Hand. 26:18).

Deze bediening van Paulus was als het ware een tussenfase. De echte, daadwerkelijke verzoening in de wereld moet nog komen. Die vindt plaats bij de bekering van Israël en als het volk daadwerkelijk tot zijn doel komt. Dat is het doel van Paulus' woorden in Romeinen 11.

'Als dan hun val voor de wereld rijkdom betekent en het feit dat zij achteropkomen rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid!' (Rom. 11:12).

'Want als hun verwerping verzoening voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan leven uit de doden?' (Rom. 11:15).

Hoofdstuk 6

Het voorhangsel

Badal wordt voor nog een scheiding gebruikt. Het is de scheiding tussen het heilige en het heilige der heiligen. Op deze scheiding ga ik in het volgende deeltje uitvoeriger in. Ik wil het nu vast aanstippen om het verband te kunnen laten zien met de voorgaande scheidingen. Het zijn diepe waarheden. Bijna niet te bevatten. God geeft ons er een blik mee in Zijn hart, in Zijn raad en in Zijn gedachten. Onuitsprekelijk bevoorrecht en begenadigd zijn we als we het mogen vatten en we dit Goddelijk onderwijs mogen begrijpen.

We krijgen bij deze scheiding ook te maken met dat andere woord voor verzoening. Een heel ander woord, maar het blijkt alles met *allassoo* en *katallassoo* te maken te hebben. Maar ik zal nu niet te snel op de dingen vooruitlopen.

De scheiding tussen het heilige en het heilige der heiligen wordt gevormd door het voorhangsel.

*‘Dan moet u het voorhangsel onder aan de haken hangen en de ark van de getuigenis daarbinnen achter het voorhangsel brengen. Het **voorhangsel** moet voor u **scheiding** maken tussen het heilige en het heilige der heiligen.’* (Ex. 26:33).

Dit voorhangsel geeft ons belangrijk onderwijs aangaande de verzoening, maar waar ik nu op wil wijzen is dat juist dit voorhangsel, dat in de tempel hing, scheurde toen Christus werd gekruisigd. Dit feit heeft een hele diepe betekenis. Zowel Mattheüs en Markus als Lukas, maken hier melding van.

‘Jezus riep nogmaals met luide stem en gaf de geest. En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden; de aarde beefde en de rotsen scheurden’ (Mat. 27:50, 51).

'En roepend met luide stem gaf Jezus de geest. En het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot beneden. (Mark. 15:37, 38).

'En het was ongeveer het zesde uur en er kwam duisternis over heel de aarde tot het negende uur toe. En de zon werd verduisterd en het voorhangsel van de tempel scheurde midden door. En Jezus riep met luide stem en zei: Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. En toen Hij dat gezegd had, gaf Hij de geest.' (Luk. 23:45, 46).

Het voorhangsel dat scheiding maakte tussen het heilige en het heilige der heiligen scheurde op het moment dat de Heere Jezus Christus stierf aan het kruis. En had de dood van Christus niet alles met verzoening te maken? Is het niet daarom dat deze scheiding in de tempel van God werd tenietgedaan? Dat is verzoening!

De duisternis komt nog even in opstand. Maar niets is bestand tegen dat machtige wonder aan het kruis van Golgotha. Het is volbracht. De verzoening is aangebracht.

Om je nog even vanuit de Schrift in herinnering te brengen dat de verzoening in verband stond met de dood van Christus, haal ik nog een aantal teksten aan.

*'Want als wij, toen wij vijanden waren, **met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon**, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij verzoend zijn. En dit niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening ontvangen hebben. (Rom. 5:10, 11).*

'Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, namelijk de wet van de

*geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken, en opdat Hij die beiden in één lichaam met God zou **verzoenen door het kruis**, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft. (Ef. 2:14-16).*

*‘Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem **alle dingen met Zichzelf verzoenen** zou, door vrede te maken **door het bloed van Zijn kruis**, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn. En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, zoals bleek uit uw slechte daden, nu ook **verzoend**, in het lichaam van Zijn vlees, **door de dood**, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen (Kol. 1:19-22).*

Op deze manier komen de scheiding tussen de dingen die op de aarde zijn en in de hemelen, de scheiding tussen Israël en de volken, de scheiding tussen het heilige en het heilige der heiligen en het opheffen van deze scheidingen wel heel wonderlijk bijeen in de kruisdood van de Heere Jezus Christus. Hier ga ik in het volgende deeltje nog wat verder in.

Bijlage 1

Concordantie van het Hebreeuwse woord *parad*

	SV	HSV
Genesis 2:10	verdeeld	splitste
Genesis 10:5	verdeeld	verspreid
Genesis 10:32	verdeeld	verspreid
Genesis 13:9	scheid	scheid
Genesis 13:11	gescheiden	gescheiden
Genesis 13:14	gescheiden	gescheiden
Genesis 25:23	vaneen scheiden	vaneen scheiden
Genesis 30:40	scheidde	scheidde
Deuteronomium 32:8	vaneen scheidde	van elkaar scheidde
Richteren 4:11	afgezonderd	afgezonderd
Ruth 1:17	scheiding maken	scheiding maken
2 Samuël 1:23	gescheiden	gescheiden
2 Koningen 2:11	scheiding maakten	scheiding maakten
Nehemia 4:19	afgezonderd	afgezonderd
Esther 3:8	verdeeld	verspreid
Job 4:11	verstrooid	verspreid
Psalms 22:14	vaneen gescheiden	ontwricht
Psalms 92:9	verstrooid	verspreid
Spreuken 16:28	scheidt	maakt scheiding
Spreuken 17:9	scheidt	maakt scheiding
Spreuken 18:1	die zich afzondert	een zelfzuchtige
Spreuken 18:18	maakt scheiding	maakt scheiding
Spreuken 19:4	gescheiden	gescheiden
Ezechiël 1:11	verdeeld	uitgestrekt
Hosea 4:14	scheiden zich af	zonderen zichzelf af

Bijlage 2

Wateren boven het uitspansel

‘En God maakte dat gewelf en maakte scheiding tussen het water dat onder het gewelf is, en het water dat boven het gewelf is. En het was zo.’ (Gen. 1:7).

Het is waarschijnlijk al moeilijk genoeg om te omschrijven wat nu de wateren onder het gewelf of uitspansel zijn. Zijn dat de wolken in onze dampkring? Of zijn het de wateren van de zeeën? Of worden er misschien mee bedoeld de wateren die onder de aarde zijn (Ex. 20:4). Of worden ze er allemaal mee bedoeld? Natuurlijk wijst Genesis 1:9 ons in een bepaalde richting, maar we weten geenszins of die wateren de lading geheel en al dekken. In elk geval kunnen we met ‘wateren onder het gewelf’ wel uit de voeten. We kunnen in elk geval wijzen naar dingen die we kunnen zien.

Lastiger wordt de uitdrukking ‘het water dat boven het gewelf is’. Er wordt weleens gevraagd wat dat water nu eigenlijk is. Wat kunnen we ervan waarnemen? Is de tekst van Genesis hier nu eigenlijk wel wetenschappelijk correct? Bestaan die wel; de wateren boven het uitspansel? Zo ja, waar zijn die dan?

Vanuit wetenschappelijke kring wordt daar ook weleens over nagedacht en een verklaring voor gezocht. Hier wil ik niet al te veel aan toevoegen, te meer omdat wat ik erover wil zeggen niet te verifiëren is aan de hand van de Bijbel. Daarom heb ik dit ook in een bijlage gezet.

In de eerste plaats wil ik benadrukken dat het niet noodzakelijk is dat iets wat wij niet kunnen waarnemen ook werkelijk niet bestaat. Veel te veel wordt er geredeneerd vanuit het waarneembare. We moeten niet te snel denken: iets wat we niet kunnen zien, is er ook niet.

Ten tweede wil ik een aanname uit de kosmologie onder de aandacht brengen. Al geruime tijd rekt deze tak van wetenschap met materie

in de ruimte die op geen enkele manier kan worden waargenomen. Om deze reden noemt men het 'donkere materie'. Het bestaan van deze donkere materie, waarvan we dus maar moeten afwachten of ze er ook werkelijk is, kan alleen worden afgeleid uit de verschijnselen die wel worden waargenomen.

Uit die verschijnselen, waar ik nu niet verder op in wil gaan, concludeert men dat er veel meer zwaartekracht in het heelal moet zijn, dan vanuit de waarneembare materie berekend kan worden. Deze ontbrekende zwaartekracht wordt aangevuld door aan te nemen dat er materie is die wij niet kunnen waarnemen, zelfs niet met de meest geavanceerde instrumenten. Deze materie is 'donkere materie.' Wetenschappers weten dat die er moet zijn, ze rekenen ermee alsof ze bestaat, ze baseren er mede hun wetenschappelijke modellen op, maar er is niemand die heeft aangetoond dat deze materie werkelijk bestaat.

De zoektocht naar donkere materie staat hoog op het prioriteitenlijstje van kosmologen en het zou een doorbraak zijn in de kosmologie als zij aan zouden kunnen tonen dat ze er is en van welke aard zij is.

Wat wil ik hiermee zeggen? Niet dat ik de wateren boven het uitspannel zomaar gelijk wil stellen aan deze donkere materie, hoewel dat best een reële optie zou kunnen zijn. Wel dat het voor een christen helemaal niet vreemd is om te rekenen met dingen die niet waargenomen kunnen worden, ook niet met water boven het hemelgewelf. Het is in de wetenschap volledig geaccepteerd om serieus rekening te houden met donkere materie. Dan is het voor een christen minstens even geaccepteerd om te rekenen met water boven het uitspannel, ook al kunnen we dat niet meteen waarnemen en verklaren.

Het feit dat de wetenschap serieus uitgaat van een substantiële massa in het universum dat ook zwaartekracht uitoefent en alleen daarom aanwijzingen geeft van zijn bestaan, komt eerder overeen met het

gezag van Gods Woord in Genesis 1:7 dan dat het ermee in tegenspraak zou zijn.

Donkere materie is een hypothetische soort materie in het heelal, die niet zichtbaar is met optische middelen en dus niet te detecteren is via de elektromagnetische straling die de aarde bereikt. Daarom wordt ze donkere materie genoemd, om haar te onderscheiden van de zichtbare materie. Op grond van waarnemingen door de Planck Observatory wordt gedacht dat de totale hoeveelheid massa/energie van het heelal bestaat uit:

- 68% donkere energie
- 27% donkere materie
- 5% normale materie (baryonen).

Donkere materie wordt verondersteld te bestaan om de waargenomen baanbeweging van verre sterren en afgeplatte spiraalvormige sterrenstelsels (zoals ons eigen Melkwegstelsel) te verklaren op een wijze die zowel consistent is met de zwaartekrachttheorie als met de relativiteitstheorie. De zichtbare materie in deze sterrenstelsels heeft namelijk niet genoeg massa om de bewegingssnelheid van de sterrenstelsels in hun baan om het gemeenschappelijk zwaartepunt te kunnen verklaren. Om de bewegingssnelheid met de bestaande zwaartekrachttheorie en de relativiteitstheorie te kunnen verklaren, veronderstellen astronomen dat er extra materie aanwezig is die tot dusverre niet gedetecteerd kan worden.

Bron: *Wikipedia*, Donkere materie, 28 april 2019

Bijlage 3

In haar inaugurele rede 'Terug naar het begin'⁸ stelt prof. dr. Ellen J. van Wolde dat het Hebreeuwse *bara*, 'schiep' in Genesis 1:1, vertaald kan worden met 'scheidde'. Zij gaat er vanuit dat het begin van Genesis 1 geen absoluut begin is en het moment is waarop God de hemel en de aarde vaneen scheidde en daarna begon te maken.

Zij staft die niet alleen met woordstudies uit de Bijbel zelf, maar zij verwijst ook naar een aantal oude Mesopotamische teksten die over het begin van de kosmos handelen. Een daarvan 'Gilgameš, Endiku en de onderwereld' heeft in de proloog staan⁹:

1. In those days, in those distant days, in those nights, in those remote nights, in those years, in those distant years;
8. When the heavens had been separated from the earth;
9. When the earth had been delimited from the heavens;
10. When the fame of mankind had been established;
11. When An had taken the heavens for himself;
12. When Enlil had taken the earth for himself;
13. When the nether world had been given to Ereškigala as a gift;

'When the heavens had been separated from the earth' betekent: toen de hemelen gescheiden waren van de aarde.

Ik wil met dit alles niets meer dan laten zien dat het begrip van 'scheiden' van de dingen die in de hemelen zijn en die op de aarde zijn helemaal geen vreemde gedachte is en dat die vanuit meerdere perspectieven uit de Bijbel zijn op te maken en dat zelfs oude buitenbijbelse scheppingsliteratuur hier gewag van maakt.

⁸ <https://docplayer.nl/19055431-Terug-naar-het-begin-inaugurele-rede-door-prof-dr-ellen-j-van-wolde.html>

⁹ Ik heb dit integraal overgenomen uit de rede van mevrouw Wolde.

